

EU:n kylmälaitesääntelyä on kehitetty pitkään – tausta, siirtymäajat ja sääntelyn tarkoitus laajemmin osaksi kokonaiskuvaa

1. Tausta

Yle uutisoi [1.9.](#) ja [14.9.](#) EU:n kylmälaitteasetuksesta (F-kaasuasetus, [\(EU 2024/573\)](#)) ja siitä, miten asetuksen vaatimukset uhkaavat erityisesti pienten kyläkauppojen tulevaisuutta. Myös [Iltalehti](#) on uutisoinut asetuksen vaikutuksista. Uutisissa on nostettu esiin kylmälaitteiden uusimisesta aiheutuvat kustannukset ja arvioitu, että tarvittavat investoinnit voivat pahimmillaan johtaa joidenkin kauppojen, etenkin pienten kyläkauppojen, sulkemiseen.

Keskustelussa on kuitenkin jäänyt vähemmälle huomiolle se, kuinka pitkään F-kaasuasetuksen muutoksiin on voitu varautua, kuinka pitkään kylmälaitesääntelyä ollaan EU:ssa kehitetty ja miksi EU ylipäätään rajoittaa nykyisissä kylmälaitteissa käytettäviä kaasuja.

2. Konteksti – siirtymälle on annettu aikaa

EU on säännellyt F-kaasuja ja niitä käyttäviä kylmälaitteita pitkään. Ensimmäinen F-kaasuasetus toukokuulta 2006 ([EY 842/2006](#)) asetti kiinteiden jäädytys- ja ilmastointilaitteiden sekä lämpöpumppujen käyttäjille velvoitteita ehkäistä F-kaasujen vuotoja, tarkastuttaa laitteita vuotojen varalta ja huolehtia kylmäaineiden asianmukaisesta talteenotosta.

Huhtikuussa 2014 annettu F-kaasuasetus ([EU 517/2014](#)) jatkoi vuotoihin ja huoltoon liittyvää sääntelyä, mutta toi myös kieltoja tiettyjen F-kaasuja käyttävien uusien kylmälaitteiden markkinoille saattamiseen. Esimerkiksi tiettyjä voimakkaasti ilmastoa lämmittäviä F-kaasuja käyttäviä kaupallisia jääkaappeja ja pakastimia koskeva kielto astui voimaan jo vuoden 2020 alussa. Vuoden 2014 asetuksella alettiin myös vähentää asteittain EU-markkinoille tuotavien HFC-kaasujen eli yhden keskeisen F-kaasuryhmän määrää. Nykyinen asetus jatkaa tätä kehitystä: kiintiöitä pienennetään vaiheittain, ja tavoitteena on lopettaa HFC-kaasujen tuominen EU-markkinoille kiintiöjärjestelmän puitteissa vuoteen 2050 mennessä.

Komissio antoi esityksensä uudeksi F-kaasuasetukseksi huhtikuussa 2022, ja lokakuussa 2023 EU:n neuvosto ja Euroopan parlamentti saavuttivat siitä alustavan poliittisen yhteisymmärryksen. Asetus hyväksyttiin alkuvuodesta 2024, ja Suomi äänesti sen hyväksymisen puolesta EU neuvostossa.

Uuden asetuksen asettamat kauppojen kylmälaitteita koskevat muutokset tulevat voimaan vaiheittain. Vuonna 2030 kiristyvät vaatimukset eivät siten tule kauppoille ilman varoitusaikaa, vaan toimijoille on annettu useita vuosia aikaa uusien laitteistojen hankintaan. Myös vanhojen kylmälaitteiden huoltoon on jätetty siirtymäaikaa. Kaikkein voimakkaimmin ilmastoa lämmittävien uusien F-kaasujen käyttö tällaisten laitteiden huollossa kiellettiin vuoden 2025 alussa. Vanhoista laitteista talteen otettua ja uudelleen käsiteltyä kylmäainetta voidaan kuitenkin tietyn ehdoin käyttää vuoden 2029 loppuun asti.

Vuosi 2030 ei myöskään tarkoita, että kaikki vanhat kylmälaitteet pitäisi tuolloin vaihtaa uusiin. Olemassa olevia laitteita voidaan edelleen käyttää. Käytännössä niiden ylläpito kuitenkin vaikeutuu huomattavasti sitä mukaa, kun vanhojen kylmäaineiden käyttöä huollossa rajoitetaan.

3. Mihin F-kaasuasetus pyrkii vaikuttamaan?

F-kaasuja (fluorattuja kasvihuonekaasuja) käytetään esimerkiksi kauppojen kylmä- ja pakastelaitteissa. Ongelma syntyy, jos kaasua pääsee laitteesta ilmakehään esimerkiksi vuodon tai huollon yhteydessä. F-kaasut ovat

kasvihuonekaasuja samaan tapaan kuin hiilidioksidi, mutta monet niistä lämmittävät ilmastoa moninkertaisesti voimakkaammin. Pieni määrä ilmakehään päässyttä F-kaasua voi siksi aiheuttaa saman ilmastovaikutuksen kuin huomattavasti suurempi määrä hiilidioksidia. Asetuksen toimilla arvioidaan voitavan välttää hiilidioksidiekvivalenteina noin [500 megatonnin päästöt vuoteen 2050 mennessä](#), mikä vastaa noin kymmenkertaisesti Suomen vuoden 2022 kasvihuonekaasujen kokonaispäästöjä. EU-sääntelyn tavoitteena on vähentää asteittain näiden voimakkaiden kasvihuonekaasujen käyttöä ja ohjata kylmälaitteita käyttävät toimialat vaihtoehtoihin, joiden ilmastovaikutus on pienempi.

4. Paneelin kokonaisarvio

Huoli investointien kustannuksista erityisesti pienten ja heikosti kannattavien kyläkauppojen kohdalla on aiheellinen. Sääntelyn vaikutuksia niiden toimintaedellytyksiin on perusteltua nostaa julkiseen keskusteluun.

Kustannuksista puhuttaessa olisi kuitenkin tärkeää tuoda esiin, millaisista kylmälaitteista ja investoinneista on kyse. Kokonaisen keskitetyn kylmäjärjestelmän uusiminen voi edellyttää laajoja muutoksia myös kaupan muuhun talotekniikkaan, kun taas yksittäisen pistorasiaan kytkettävän kylmäkaapin tai -altaan vaihtaminen on huomattavasti pienempi investointi. Sääntelyn kustannusvaikutukset voivat siten vaihdella huomattavasti kaupasta ja sen käyttämästä kylmätekniikasta riippuen.

Kokonaiskuva jää lisäksi puutteelliseksi, jos esiin nostetaan vain investointien kustannukset ja mahdolliset kauppojen sulkemiset. Kokonaiskuvan parantamiseksi keskusteluun tulisi laajemmin tuoda myös EU:n kylmälaitesääntelyn pitkäaikainen kehittäminen, uuden F-kaasusetuksen valmistelun aikaikkuna komission esityksestä säädöksen hyväksymiseen ja lopulliseen voimaantuloon, asetuksen tarkoitus ja sen pyrkimys vähentää poikkeuksellisen voimakkaiden kasvihuonekaasujen päästöjä sekä asetuksen rooli osana laajempaa kehikkoa sekä EU:n että Suomen ilmastotavoitteissa. Näiden seikkojen tuominen esiin auttaisi arvioimaan sekä sääntelyn kustannuksia että sen perusteita tasapainoisemmin.

EU-politiikan asiantuntijapaneelist

EU-politiikan asiantuntijapaneelin tehtävänä on vahvistaa suomalaisen Eurooppa-poliittisen keskustelun laatua tuottamalla riippumatonta ja asiantuntijavetoista arviointia, kontekstointia sekä taustoitusta ajankohtaisista EU-kysymyksistä.

Muistiota laatimassa olleet paneelin jäsenet:

Markku Keinänen,
pysyvä edustaja
EU:ssa 2021-2024

Marja Rislakki,
pysyvä edustaja
EU:ssa 2017-2021

Jan Store,
pysyvä edustaja
EU:ssa 2008-2013

Reijo Kemppinen,
pääjohtaja,
Eurooppa-neuvosto
2010-2022

Vesa Vihriälä,
valtiotieteen tohtori

Allan Rosas,
EU:n tuomioistuimen
tuomari 2002-2019

Pieta Päivänen,
Euroopanpuorten
puheenjohtaja

EU-POLITIIKAN ASiantuntijapaneeli

Paneelin toiminnasta vastaa Eurooppalainen Suomi ry. Paneeli laatii median käyttöön taustamuistioita ja antaa pyydettyä kommentteja medialle ajankohtaisista EU-asioista. Muistiot ja lisätietoja paneelin toiminnasta löydät sivulta www.eupaneeli.fi.

Yhteystiedot

eupaneeli@eurooppalainen suomi.fi

+358 50 551 8853

www.eupaneeli.fi